

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Divisio Regni Israelitar in Iudam & Israel. Roboam Rex Iudæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

vitia delapsus, cum ¹ adversus interdictum Dei, ex alienigenis, conjugia sumpsisset, ² etiam septingentas uxores, & trecentas concubinas haberet, ³ idola eis ritu gentium suarum, quibus litarent, constituit. Quibus rebus averfus Dominus, graviter increpito, pœnam denunciavit, fore ut ⁴ regnum ex parte majore ademptum filio, servoillius traderetur. Idque ita accidit.

LXXII. Defuncto Salomone, ⁵ anno imperii quadragésimo,

¹ *Adversus interdictum Dei ex alienigenis.*] III Reg. II. Contra legem Exodi 34. v. 16. Quæ tantum loquitur de Chananæis. Aliarum gentium conjugia, siquidem sponsa prius Idololatriam abjuraret, & ad verum Deum converteretur, non interdicta fuerunt. *Abul.* Præcipua uxorum, sive Augusta, fuit filia Pharaonis. Qui tum fuit Sefostris, juxta Calvisium. De cujus incredibili expeditione Herodot. II. Diod. I. Eupolemus apud Eusebium 9. *ωσπ.* Vaphren vocat, qui alius ab eo cujus meminit Jer. 44. v. 30. Porro hæc ad Judaismum conversa videtur Abulensi, Pinedæ, aliis.

² *Etiam septingentas uxores & trecentas concubinas.*] Duplex ergo crimen commisit: primum, quod multas ingenti numero, barbarico more, contra interdictum Deut. 17. 17. Deinde, quod Sidonias, id est, Cananæas, & Hethæas duxit contra interdictum Deut. 7. 3. *Grot.*

³ *Idola eis, ritu gentium suarum, quibus litarent, constituit.*] Annales sacri: depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur Deos alienos. Unde patet non permissam tantum à Salomone Idololatriam, sed etiam exercitam. *Iren.* 4. 45. *Iustin.* Dial. contra Tryph. *Tertull.* 5. Contra Marcion. *Basil.* Epist. ad Cælid. August. 14. C. D. 2. & II. de Genesi ad lib. 42. Idola quæ coluit, fuerunt Astarte Dea Sidoniorum, & Moloch Ammonitarum. *וְשֵׁרָפִים* gregem significat. Unde aliqui Rabbiorum censent, simulacrum ejus fuisse ovis figura; alii oves illi immolatas. Fuit

filia Agenoris à Jove Cretenfi rapta. Hinc in solatium patris, hæc sacra instituta. *Lucianus* de Dea Syria. *Vossius*: quem & de Moloch vide II. de Idol. 5. Magiam quoque exercuit, ut præter Josephum, Targum, & Judæi omnes communiter tradunt, ac *Alcoranus* Surat. II. & alibi. Innumera Judæorum & Muhammedanorum de Salomone fabulæ sunt.

⁴ *Regnum ex parte majore ademptum filio.*] Tribus undecim. Facta etiam superstitite adhuc Salomone, Damascenorum defectio. Quippe *Rezon* fugitivus, Damasci regnum invasit, quod postea totam Syriam complexum est, & grave Israëlitis fuit. *Hadad* Idumæam occupavit. *Joseph.*

⁵ *Anno imperii quadragésimo.*] Ætatis circiter LX. *Lynn.* *Abulens.* A templo condito XXXVII. à natali Abrahamæ c. 10. XXI. Davidis c. Hinc ad Romam conditam c. L. regnum Alexandri Magni c. 10. LXVI. Conceptum Christum c. 10. LXX. *Buchole.* Josephus ei vitæ annos xciv. regni LXXX. attribuit. Quod nimium est. Narrant *Zonaras* & *Cedrenus* ejus sepulcrum sub Hadriano Imper. concidisse; eamque rem motus & tumultus Judaicos portendisse. Sic & *Dio* in Hadriano LXIX. *Id eis*, inquit, *antequam bellum gereretur, fuerat denunciatum ex eo, quod monumentum Salomonis, quem illi summa reverentia colunt, sua sponte divisum corruerat.* Figuram & formam Salomonis ex Cant. 5, 10. collegit *Pineda* VI, 4. & ex eo *Salianus.*

I LXXII

gesimo, cum Roboam filius anno ætatis sexto & decimo regnum patrum tenere cœpisset, pars populi ab eo offensa
 2 discedit. Etenim cum ¹ laxari sibi stipendium poposcisset, quod Salomon gravissimum imposuerat, repudiatis precibus
 3 supplicum ² favorem universæ plebis averterat. Itaque ³ consensu omnium, imperium, ad ⁴ Jeroboam defertur. Is medio genere ortus, aliquandiu Salomoni servitute[m] pependerit.
 5 Sed cum ei, responso Achaia[rum] prophetæ, regnum Hebræorum annunciatum comperisset, ⁵ necare eum clam destinaverat.
 6 Quo ille metu ⁶ in Ægyptum confugit, ⁷ ibique uxore accepta, ex stirpe regia, cognita demum Salomonis morte,

in

1 *Laxari sibi stipendium.*] 1. Reg. 12. Joseph. 8. 3. Salomon immane populo tributum imposuerat. Eius levamentum poscit populus sub novo Rege, nec impetrat. Quippe ab assentatoribus corruptus, duriora minabatur. Tacitus: *Adulatio perpetuum malum principum, quorum opus sepius assentatio quam hostia evertit.* Solenne autem & inter novi Imperii firmandi arcana est, tributum populo remittere. Sic magi apud Justinum lib. 111.

2 *Favorem universæ plebis.*] Fuit Roboam quale apud Romanos fuit Appii Claudii, quem percelli nunquam quisse, ait Livius, ut apud populum ex consueta asperitate orationis aliquid leniret atque submitteret. Quæritur, an damnatus Salomon? Ita censent Tertull. de præscript. 11. Cyprian. Epist. 7. Augustin. 17. C. D. 8, 20. Chrysofom. Serm. de Pœnitentia. Bena in 111. Regum. Lyra. Abul. & alii. Contra sunt Rabbini veteres, & ex iis Hieron. Gregorius Thaumaturgus, Rupertus, Pineda, & alii qui asserunt eum post lapsum scripsisse Ecclesiasten, & respuisse. Vide Pinedam VIII. de Rebus Salomonis 1. Et hæc sententia communis doctorum orthodoxorum hodie est.

3 *Consensu omnium.*] Πληγέντες ὑπὸ τοῦ λόγων, ὡς ὑπὸ σιδήρε καὶ ἀλγύσεων, ὡς ἐπὶ πείροι, τοῖς εἰρημαίοις ἠρανεύθησαν. Joseph.

4 *Jeroboam.*] Γεναιὸς καὶ πολυμήρως, φύσφι θεμελιῶν ὄν, καὶ μετὰ λαὸν ἐπιθυμητῆς προεμύθηται. Joseph.

5 *Necare illum.*] Arcanum hoc dominationis est tollere viros ob potentiam suspectos. Unde illæ illustrium virorum sub Tyrannis cædes. At nemo successorem suum tollere potest.

6 *In Ægyptum confugit.*] Ubi tum regnabat Sulakim & Semendis. Ergo consequens est, ut aut Sulakim & Semendis sit unus idemque Rex διὰ νυμῶ, aut duos Reges eodem tempore in diversis Ægypti partibus regnasse, quod olim sæpe contigisse, patet ex prioro libro Eusebii. Scaliger. Nec enim primitus, per Ægyptum universam, Rex unus tenuit imperium, sed varii fuere reguli, alii aliis majores. Ita initio imperarunt simul tum Thinitæ, tum Memphitæ, tum Elephantini. Multæ autem Dynastia non successivæ fuerunt, sed collaterales. Manetho igitur optima quidem fide descripsit Dynastias, sed in eo peccavit quod annos implicitos & explicitos non distinxerit. Sulakim 1111. est ille Sefak vel Sofonchis, qui sub Roboamo templum Hierosolymitanum spoliavit, & in Syria Palestina monumenta erexit, cum mulieris genitali, quæ se vidisse Herodotus testatur, Kossius. Vide Josephum 8. 4.

7 *Ibique uxore accepta.*] Hoc de Hadad Idomæo Scriptura prodidit. Vide 111 Reg. 11. 19. Drus.

I In

¹ in solum patrum regressus, ² voluntate populi, ut supra retulimus, ³ sumpsit imperium. Penes Roboam tamen ⁷ ⁴ duæ tribus, Judæ & Benjamin refederant: ex his * ad trecent-

¹ *In solum patrum regressus.] Μετά τῶν ἑσολομῶν τελευτῶν, πῆμ-
ψαυτες ἄλλοις εἰς τῶν Αἰγυπτῶν οἱ ἄ-
όχλων ἀρχαίης, ἐκάλεσαν τὴν Ἰσραήλ-
μην. Joseph.*

² *Voluntate populi.]* Gentis Hebrææ unitas, & pulcherrimi imperii contextus in duas partes dissiluit, Hieroboami, hominis gnauissimi acerrimique, artibus, qui, quod apud Aristotelem Thestalus ille ait, esurire sibi visus fuit, ni imperitaret. Is, cum in bello tribui Josephi præset, atque à vate adductus in spem regni esset, ratus, id quod res est, principatum fato dari, animum vastum cupidumque ad obrinendam dominationem flexit. Jam primum fidem militum sollicitavit, eorum studia à Salomone avertere se conatus est. Sed cum palam esse id consilium intellexerat, supplicium ut vitaret, in Ægypto delituit. Mox defuncto Salomone, in patriam reversus, oportunos magnis conatibus reperit transitus rerum. Ibi tributorum onera, exactationumque iniquitatem obtentui sumpsit ad commovendam plebem, omniaque late turbavit, & maximarum calamitatum, quæ Palæstinam mox invasere, autor fuit. E-
nimvero, est hoc ita natura comparatum, nullius ut magnæ civitatis diu eodem loco stet fortuna. Pervenerat tunc ad summum felicitatis Hebræa respublica. Tutæ tranquillæque res omnes, adfluentia opum incredibilis, reges principesque in vicino, atque etiam procul, amici erant. Neque jam ultra fuit, quo exurgeret ejus magnitudo. Quare, incrementis consumptis, restabat uti fati lege decreceret, iretque in pejus. Et enim, defuncto Salomone, etsi hostem foris non habebat, domi tamen reperit. Exortus est is, quem dixi, Hieroboamus, inquietissimus mortalis, qui tentatum semel infeliciter facinus, mox

meliore successu perfecit. Concione enim convocata, statum publicum, temporumque conditionem, & principis acta incusavit apud plebem, cui inesse semper malignum quiddam & querulum in imperantes sciret. Ipse interim libertatem & alia id genus speciosa nomina prætexuit, cum nihil, nisi alienum servitium, & dominationem sibi concupisceret. Ibi magna populi pars, quod fieri solet, violentis his vocibus inflammata, deteriori accessit, seditio-nesque & motus civiles extirere, quibus interire ferme aut mutari vetustissima regna, atque maximæ respublicæ solent.

Супра.

³ *Sumpsit imperium.]* Atque hæc illa fatalis regni Israëliti in duas partes distractio, quæ nunquam impostera coaluerunt. Unum regnum Judæ fuit, alterum Israëlitis, vel xi. tribuum, quod à potiore tribu, & quia de eo oriundus erat Jeroboam, Ephraimi frequenter dicitur. *Horn.* Duravit regnum Israël annis cclxii. sub xix. Regibus. Judæ sub xx. Regibus annis ccc xcv. *Escholz.*

⁴ *Duæ tribus, Judæ & Benjamin.]* Quippe tribus Juda cum non deseruit propter sanguinis conjunctionem: tribus autem Benjamin, quia ipsi tribui Judæ juncta erat. *Sigon.* Atque hinc incipit sceptrum Judæ. Quorum respublica est, eorum & sceptrum dici debet. Respublica autem Hebræa à Mosis seculo ad usque Roboami regnum, non Judæorum, sed duodecim tribuum fuit. Ex quo efficitur, etiam sceptrum per ea tempora omnium fuisse Israëlitarum. Cæterum de hoc sceptro, quod diu commune duodecim tribuum fuit, non locutus est divinus Patriarcha in celeberrimo oraculo. Seros enim annos, & ventura spectavit secula, cum tribus Judæ, scisso in contrarias partes populo,

- 8 trecenta millia paravit exercitum. Quinque acies promoverentur, verbis Dei populus admonetur, ¹ *prælio abstineret*,
 9 *ex suo nutu Jeroboam regnum accepisse*. Ita spreto regis imperio, exercitus dilapsus, Jeroboam imperium invaluerat.
 10 Sed cum Hierosolymam Roboam obtineret, ubi templo à Salomone factò populus sacrificare Domino consueverat, ² veritus Hieroboam, ne ab eo plebem religio averteret, ³ statuit animos ejus superstitione occupare. Itaque
 11 ⁴ vaccam auream * in Bethel, alteram apud Dan constituit, quibus

10, suam sibi rempublicam habere seorsim ab Israëlitis cepit, quam probavit dilexitque Deus, atque appellari de solo Judæ nomine Judaicam voluit, donec is mortalium datus cœtibuset, cui imperium destinabatur non Iudæorum modo, sed gentium omnium. Atque hanc quidem sceptri majestatem, ex quo tempore semel esse Iudæorum cepit, mansisse eorundem dicimus, etsi mutatus interdum reipublicæ status sit, ac penes optimates modo pontificesque, modo penes reges principesque, summa fuerit imperii. Nimis inépte faciunt, qui hic in arcum dissiliunt, & nominis hujus honorem haud pertinere nisi ad reges autumant. Quicumque enim populus sua quadam republica, suisque legibus utitur, is recte gloriari de imperio, deque scepro potest. Memoria proditum est, Ierosolymæ, etiam eo tempore cum populum non principes, sed optimates regerent, in medio magni concilii, quod Sanhedrin vocant, sceptrum pependisse. quæ res fuit profecto quoddam insigne illius majestatis, quam Marcus Tullius esse magnitudinem quandam populi ait in ejus potestate ac jure retinendo, quæ veritur in imperio atque omni populi dignitate. Vide & eundem I. de Republ. Hebræor. viii. Non enim respublica, non imperium de Judæ nomine dici cepit, nisi postquam secessionem major Israëlitarum pars fecisset Hieroboami auspiciis, qui statim Samarix regnum sibi munivit ceremoniarum atque religionum mutatione.

* *Ad trecenta millia paravit exercitum.*] Legendum, ad ducenta millia. Nam erant centum octoginta millia. Quamvis in editione Romana ἐνεῖεν καὶ ἐνεῖον, III. Reg. xii, 29. Drus. Opinor Sulpicium cc. scripsere, numero rotundo, addito ad, sed ex notis cc. errorem mansisse, & ccc. facta esse. Sigon.

1 *Prælio abstineret.*] Delectu cxxx. millium habito, conaturus erat reliquas decem tribus vi ad officium retrahere, nisi Deus per Prophetam intercessisset, admonens nefas esse civile bellum movere, præsertim cum Deo volente populus ab eo defecisset. Iosiph. Propheta ille fuit Semeja.

2 *Veritus Hieroboam.*] Philo: αἰτιῶν τῶν ὁμοιοῦσας τὸ ἀνάτωλον καὶ μέγιστον, ἢ πᾶσι τῷ ἐνὸς θεοῦ δόξα, αἰφ' ἧς οἱ αὐτοῦ πηγῆς ἐναλικὴ καὶ ἀδιαλύτως φιλία κίχου) πᾶσι ἀλλήλους. Tum vero potior videbatur causa templum possidentis, & Rex ejus portionis, venientes ad se religionis occasione, multis modis devincere poterat. Grotius.

3 *Statuit animos ejus superstitione occupare.*] Orationem ejus ad populum vide apud Iosephum. Præcipue id egit, ut impium illud mysterium suis inculcasset, posse Deum alibi quam Hierosolymis coli. Horn.

4 *Vaccam auream.*] Quam hic vaccam dicit, alii vitulum, alii bovem vocant. Vacca enim dicitur I Tob. i. vers. 5. τῆ βαῶλ τῆ δαμῶλ, id est, vacca, Lexicon Græco-Latin. vetus δαίμαλις, bucula,